

Schoolexamen schrijfvaardigheid Nederlands in de maak

1 januari 2003

Auteurs: [L. Scheeres](#), [K. Stokking](#)

Volume: [34](#)

Nummer: [2](#)

Pagina's: 68

Documenten

- [moer_jrg34_013.pdf](#)

linda scheeres en van opstellen en stalopdrachten naar gedocumenteerd schrijven gedocumenteerd karel stokking schrijven houdt in dat leerlingen een tekst schrijven niet een bepaald doel en voor een bepaald publiek over een onderwerp waarover schoolexamen schriffvaardigheid ze eerst informatie verzamelen en verwerken eerst schrijven ze een conceptversie deze wordt nederlands in de maak voorzien van commentaar door medeleerlingen of door de docent het commentaar wordt verwerkt in een definitieve versie het school bes taa t de eindtoets sc hrijven nog examen bestaat uit een handelingsdeel en een toets het handelingsdeel het schrijfdossier moet naar behoren worden afgerond de toets wordt dit artikel is een samenvattend verslag van een beoordeeld met een cijfer in het schrijfdossier onderzoek dat is uitgevoerd door scheeres en stoklong worden de conceptteksten en gereviseerde van het isor de onderuivjsonderzoeksafdeling van versies bewaard maar ook documentatie schrijf de universiteit utrecht het onderzoek is uitgevoerd plan en commentaar de toets bestaat uit een in opdracht van de von bij hen heerste de indruk gedocumenteerde tekst waarvan tekstsoort doel dat docenten en vaksecties nederlands liet sclir en publiek zijn gegeven en die aansluit op het oridenvijs op heel verschillende nianieren vornigeven schrijfdossier omdat het onderdeel sehriffvaardigheid niet meer wordt getoetst in de voren van het centraal exainen niaar in het onderzoek de vorm van een schoolexamen dat docenten scholen deze veranderingen waren voor de von zelf rnaken vereniging van onderwijs in het nederlands aanleiding in kaart te laten brengen hoe docenten nederlands het schoolexamen de tweede fase heeft ook het vak nederlands gedocumenteerd schrijven inrichten en wat zij niet onberoerd gelaten onder meer is het opstel als winst en verlies ervaren ten opzichte van het op het centraal eindexamen vervangen door oude examenprogramma op basis van litera gedocumenteerd schrijven en een tuurstudie en gesprekken met drie docenten die schoolexamen volgens de helft van alle nauw betrokken zijn bij de ontwikkelingen van betrokken docenten biedt hun methode hun het schrijfonderwijs is een uitgebreide vragenlijst hierbij weinig steun veel docenten maken het samengesteld deze vragenlijst is

verstuurd naar schoolexamen dan ook zelf je zou verwachten alle sectievoorzitters nederlands in de tweede dat daardoor grote verschillen ontstaan maar dat fase tachtig docenten 16 hebben gereageerd valt reuze mee de meeste scholen organiseren en vulden deze vragenlijst in vervolgens is een echte eindtoets gedocumenteerd schrijven tiental docenten van deze tachtig geselecteerd en veel docenten bewegen zich in de richting die voor een interview deze selectie vond plaats op vakdidactici aanbevelen het schrijfonderwijs zelf basis van bepaalde inhoudelijke criteria die uit de en de voorbereiding van de leerlingen op het vragenlijst gehaald konden worden bijvoorbeeld examen lopen nog wel uiteen welke methode in gebruik is om op deze manier een zo gevarieerd mogelijke beschrijving nieuwe eindtoetsen en een nieuw van de lespraktijk te kunnen verkrijgen tijdens schoolexamen het interview is nader ingegaan op aspecten uit met de komst van de tweede fase en het de door deze docenten ingevulde vragenlijst en studiehuis zijn veel dingen veranderd naast de is gesproken over de winst en de knelpunten van komst van zelfstudieruimten en computerlokalen het nieuwe ten opzichte van het oude examen is ook het lesprogramma van veel vakken programma tevens is het door deze docenten veranderd en er zijn zelfs nieuwe vakken verstrekte lesmateriaal bestudeerd hoewel de gekomen bij het vak nederlands is de inhoud respons misschien klein lijkt is de responsgroep en organisatie van het schrijfonderwijs ver toch representatief te noemen omdat ze zeer anders van centraal examen naar schoolexamen gevarieerd is het aantal jaren dat de docenten 2003 2006 voor de klas staan varieert van 3 tot 37 schrijfplan het gebruik en de kwaliteit van de gemiddeld 22 ruim 70 van de docenten documentatie en de verwerking van het com geeft ten tijde van het onderzoek les op het havo mentaar bij de beoordeling betrokken bij de 85 op het vwo de docenten gebruiken samen afronding van het schrijfdossier wordt vooral 8 verschillende methodes waarvan nieuw door ongeveer 70 gekeken naar de volle nederlands topniveau en taaldomein het meest digheid van het dossier zit alles erin en het worden gebruikt de werkplek van de docenten niveau van de teksten sommige docenten kijken is zeer verspreid over nederland 90 van de ook naar het aantal teksten en de lengte ervan responsgroep vulde adresgegevens in het aantal het moment van vaststellen of het schrijfdossier leerlingen op de scholen waar de docenten naar behoren kan worden afgesloten ligt bij 90 lesgeven varieert van 350 tot 2500 gemiddeld van de docenten in het examenjaar maar het 1280 precieze moment is zeer gespreid over het jaar de voorbereiding h e t h a n d e l i n g s d e e l d e t o e t s b i j n a 90 v a n d e b e t r o k k e n d o c e n t e n g e b r u i k t b i j n a a l l e d o c e n t e n o n g e v e e r 80 o r g a n i s e r e n e e n m e t h o d e e n d a a r u i t h a l e n z i j h e t g r o o t s t e e e n e c h t e e i n d t o e t s d i e h e t u i t e i n d e l i j k e c i j f e r d e e l v a n d e l e s t o f m a a r v o o r h e t s c h o o l e x a m e n v o o r s c h r i j f v a a r d i g h e i d b e p a a l t b i j d e r e s t w o r d t v i n d t d e h e l f t d a a r i n w e i n i g s t e u n o n g e v e e r h e t e i n d c i j f e r b e p a a l d d o o r h e t g e m i d d e l d e 60 v a n d e d o c e n t e n b o u w t h e t s c h r i j v e n p e r r e s u l t a a t v a n e e n s e r i e o p d r a c h t e n d i e d e l e e r j a a r s y s t e m a t i s c h o p d o o r d e l e e r l i n g e n l e e r l i n g e n t i j d e n s d e t w e e d e f a s e m a k e n w a a r b i j b i j v o o r b e e l d e e r s t k o r t e r e e n m a k k e l i j k e r e d e l a a t s t e o p d r a c h t a l d a n n i e t z w a a r d e r m e e t e l t t e k s t e n t e l a t e n s c h r i j v e n e n l a t e r l a n g e r e e n d e t o e t s w o r d t m e e s t a l i n j a n u a r i o f m a a r t v a n m o e i l i j k e r e d e r e s t v a n d e d o c e n t e n i s n o g b e z i g h e t e x a m e n j a a r a f g e n o m e n d e l e e r l i n g e n m a k e n o m z o n o p b o u w

te ontwikkelen de docenten de toets bijna altijd op school ze krijgen daar ondersteunen en begeleiden de leerlingen op dan gemiddeld ongeveer drie uur de tijd voor en verschillende manieren ze bespreken regelmatig gebruiken bronnen die ze in de loop van het jaar de soorten teksten die leerlingen moeten hebben verzameld en bestudeerd bij sommige schrijven ondersteunen leerlingen bij het zoeken docenten 15 maken de leerlingen de toets naar en verwerken van documentatie laten ook op school maar krijgen ze nieuwe bronnen leerlingen voorbeeldteksten bewerken verbin die ze dan eerst nog moeten lezen in totaal den het schrijven aan lezen en mondelinge krijgen ze dan gemiddeld ongeveer vier uur de vaardigheden lichten de beoordelingscriteria tijd heel soms 5 maken de leerlingen de toets toe laten leerlingen elkaars teksten becom thuis en dan krijgen ze daar ongeveer vier weken mentariëren en geven leerlingen de mogelijkheid de tijd voor hun tekst te reviseren de docenten besteden de criteria die de docenten hanteren worden meer tijd aan het onderdeel schrijven dan aan door 70 samengesteld in overleg met de sectie documenteren en reviseren en de tekstsoorten de rest van de docenten haalt ze uit de methode beschouwing en betoog komen het meest aan of maakt ze zelf bij het beoordelen van de toets bod ongeveer 60 van de docenten laat de wordt vooral gelet op het niveau van de inhoud leerlingen regelmatig tot vaak hun tekst door een het taalgebruik de kenmerken van de tekstsoort klasgenoot becommentariëren de aanpak van de opbouw de afstemming op het bedoelde het reviseren loopt uiteen ongeveer 40 van de publiek de mate waarin het schrijfdoel is docenten laat de tekst in principe altijd reviseren gerealiseerd de omvang van de tekst en het en nog eens 40 doet dit alleen als de tekst door gebruik van bronnen minder wordt gelet op de de docent als onvoldoende is beoordeeld de moeilijkheid van de gekozen opdracht en op de resterende 20 doet het incidenteel of als een uiterlijke verzorging de meeste docenten medeleerling de tekst onvoldoende vindt ook beoordelen zelf de teksten van hun eigen het beoordelen gaat er wisselend aan toe bijna de leerlingen slechts een enkele docent beoordeelt helft van de docenten beoordeelt de schrijf ook teksten van collega s bijvoorbeeld door opdrachten regelmatig de manier waarop zij de steekproefsgewijs een aantal teksten dubbel te opdrachten precies beoordelen wisselt per beoordelen ter vergelijking en controle opdracht naast de tekst zelf worden ook het 2003 2 moer 69 aanwijzing en in de praktijk conclusies de literatuur beschrijft wettelijke aanwijzingen al met al kan worden gezegd dat de docenten de eindtermen specifieke vakdidactische ervoor kiezen leerlingen de meeste tijd te laten aanwijzingen bijvoorbeeld het werken op basis besteden aan schrijven en minder aan documen van een systematische schrijfprocedure en meer teren en reviseren docenten vinden schrijven algemene didactische aanwijzingen bijvoor het belangrijkste reviseren vinden leerlingen nog beeld plaats de opdrachten in een realistische moeilijk en documenteren is nog nieuw context of bespreek de beoordelingscriteria de van de geïnterviewde docenten ervaren er zeven meeste docenten blijken op weg om deze een achteruitgang ten opzichte van het oude aanwijzingen in praktijk te brengen voor examenprogramma en vijf een vooruitgang als nieuwere vak didactische inzichten is kennelijk verliespunten werden genoemd tijdgebrek en veel draagvlak wel verschillen de docenten sterk minder contacturen met als gevolg minder tijd in hoef-

er ze op deze weg zijn gevorderd tijdens voor spelling en stijl minder opdrachten minder de interviews is gevraagd naar redenen voor de feedback en dus een minder hoog niveau als gemaakte keuzes bij het inrichten van hun winstpunten noemen de docenten de moge onderwijs en schoolexamen het blijkt dat die lijkheden om het leerproces van de leerlingen redenen verwijzen naar de bovengenoemde effectiever te laten verlopen door de andere eindtermen dat is nu eenmaal verplicht en de functie van de docent meer begeleidend in didactische aanwijzingen zie boven maar ook plaats van sturend en door een meer doelgericht naar praktische overwegingen daar is geen tijd schrijfproces voor daar heb ik niet genoeg spullen voor de methode of persoonlijke opvattingen dat doe linda scheeres en karel stokking docenten ik nu eenmaal zo dat vind ik niet nodig nederlands maken schoolexamens schriffvaardigheid utrecht isoiz 2002 2003 2 moer 70